

**Wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego
przez Podlaskiego Kuratora Oświaty
w roku szkolnym 2021/2022**

A. Kontrole

Kontrole planowe

I. Kontrola planowa. Zgodność z przepisami prawa funkcjonowania oddziałów międzynarodowych

Wnioski

1. Kontrolowane szkoły, realizujące Program Matury Międzynarodowej IB, funkcjonują zgodnie z przepisami prawa określonymi ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.).
2. Program Matury Międzynarodowej IB przyczynia się do wzbogacenia oferty edukacyjnej szkół, intensywniejszego nauczania języków obcych oraz poszerza możliwości młodzieży do podejmowania studiów na uczelniach zagranicznych.

Rekomendacja

1. Kontynuować działania wspierające, mające wpływ na prawidłowe funkcjonowanie szkół realizujących Program Matury Międzynarodowej IB.

II. Zgodność z przepisami prawa organizacji kształcenia zawodowego w zawodach z branży opieki zdrowotnej.

Wnioski

1. W czterech kontrolowanych przypadkach kształcenie w zawodzie odbywało się zgodnie z przepisami oświatowymi i nie stwierdzono nieprawidłowości
2. Nazwy zawodów, w których szkoły prowadzą kształcenie, są zgodne z nazwami zawodów i symbolem cyfrowym zawodu określonymi dla zawodów szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.
3. Zawody, w których szkoły prowadzą kształcenie, oraz formy kształcenia, określone w statucie szkoły, są zgodne z zawodami i formami kształcenia określonymi w przepisach w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego.

4. Szkoły realizują obowiązkowe zajęcia edukacyjne w okresie nie krótszym niż okres nauczania określony w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego dla danego zawodu oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania dla szkoły publicznej danego typu.
5. Nie wszystkie szkoły prowadzą kształcenie w zawodzie po uzyskaniu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy i po nawiązaniu współpracy z pracodawcą, którego działalność jest związana z danym zawodem lub branżą.
6. Niektóre szkoły nie zapewniały wyposażenia lub dostępu do wyposażenia, niezbędnego do realizacji kształcenia w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.
7. Wystąpiły przypadki zatrudniania nauczycieli prowadzących obowiązkowe zajęcia edukacyjne, którzy nie posiadali odpowiednich kwalifikacji.

Rekomendacje

1. Prowadzić kształcenie w zawodzie po uzyskaniu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy i po nawiązaniu współpracy z pracodawcą, którego działalność jest związana z danym zawodem lub branżą.
2. Wzmocnić nadzór dyrektora szkoły lub placówki nad jakością i systematycznością prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.
3. Zapewnić wyposażenie niezbędne do realizacji kształcenia w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.
4. Zatrudniać nauczycieli prowadzących obowiązkowe zajęcia edukacyjne, posiadających kwalifikacje określone w przepisach w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.
5. Stosować organizację roku szkolnego ustaloną dla szkół publicznych i realizować zajęcia edukacyjne zgodnie z przyjętą formą kształcenia.

III. Zgodność z przepisami prawa kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych i kursach umiejętności zawodowych

Wnioski

1. Szkoły i placówki prowadzą kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych najczęściej w formie zaocznej.
2. Dokumentacja danego kwalifikacyjnego kursu zawodowego jest prowadzona zgodnie z wymaganiami stawianymi dla kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
3. Szkoły i placówki prowadzące kwalifikacyjne kursy zawodowe zapewniają odpowiednie pomieszczenia wyposażone w sprzęt i pomoce dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację kształcenia, bezpieczne i higieniczne warunki pracy i nauki i warunki organizacyjne i techniczne umożliwiające udział w kształceniu osobom niepełnosprawnym.

4. W szkołach i placówkach realizujących kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych wykorzystano z metod i technik kształcenia na odległość z wyjątkiem zajęć praktycznych i laboratoryjnych.
5. Zatrudniona kadra dydaktyczna spełniała właściwe wymagania kwalifikacyjne, odpowiednie dla kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
6. Kontrolowane szkoły i placówki nie realizowały kursów umiejętności zawodowych.

Rekomendacje:

1. Kontynuować w szkołach i placówkach kształcenie zawodowe na kwalifikacyjnych kursach zawodowych stosownie do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.
2. Podejmować przez szkoły i placówki działania zmierzające do uruchomienia krótszych form kursowych – kursów umiejętności zawodowych zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami pracodawców.

IV. Organizacja kształcenia i wsparcia dla uczniów objętych kształceniem specjalnym w szkołach specjalnych województwa podlaskiego

Wnioski

1. Organizacja kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych przebiega zgodnie z przepisami prawa oświatowego.
2. Zdecydowana większość uczniów szkół specjalnych posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność lub niepełnosprawności sprzężone.
3. Arkusze organizacji szkół określają liczbę godzin zajęć rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.
4. Szkoły organizują zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5. Systematycznie realizowane są zalecenia wynikające z orzeczeń oraz wielospecjalistycznych ocen funkcjonowania ucznia.
6. Szkoły przygotowują uczniów do samodzielności w dorosłym życiu.

Rekomendacje

1. Zapewniać zgodny z orzeczeniem, dobór zajęć dla uczniów z niepełnosprawnością oraz powierzać prowadzenie tych zajęć nauczycielom posiadającym wymagane kwalifikacje.
2. Kontynuować współpracę zespołu specjalistów w taki sposób, aby zapewnić należytą realizację zaleceń poradni, odpowiednią refleksję nad efektami bieżących działań i określenie kierunków dalszej pracy.
3. Rozważyć możliwość wykorzystania dziennika elektronicznego (lub innej platformy) do zapoznania się i wniesienia uwag do projektu Wielospecjalistycznej Oceny Poziomu Funkcjonowania oraz Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego przez rodziców w sytuacji, kiedy nie jest możliwa ich fizyczna obecność na posiedzeniu zespołu.

V. Organizacja wczesnego wspomagania

Wnioski

1. W skontrolowanych przedszkolach/innych formach wychowania przedszkolnego utworzono zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
2. Nie wszystkie zespoły wczesnego wspomagania dziecka zostały powołane zgodnie z obowiązującymi przepisami, np. w skład zespołu nie wszedł psycholog.
3. Powołane zespoły wczesnego wspomagania dziecka podejmowały i szczegółowo dokumentowały zadania związane z wczesnym wspomaganiem dziecka, opracowały również programy wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, prowadziły arkusze obserwacji dziecka.
4. Zatrudniona kadra posiadała kwalifikacje do prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

Rekomendacje

1. Powoływać zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka zgodnie z wymaganym składem.
2. Uwzględniać w planie nadzoru pedagogicznego dyrektora zadania związane z nadzorem nad pracą zespołów wczesnego wspomagania w zakresie wykonywania zadań zespołów, w tym wspomaganie rodziny dziecka w zakresie realizacji programu oraz prowadzenia dokumentacji.
3. Zapewniać koordynację działań wszystkich osób prowadzących zajęcia z dzieckiem (w przedszkolu i poza przedszkolem).
4. Uwzględniać w pracy zespołów WWRD konsultacje ze specjalistami Wiodących Ośrodków Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczych (WOKRO).
5. Dążyć do zapewnienia systematycznej wymiany informacji z rodzicami dziecka w celu optymalizacji procesu wczesnego wspomagania.

Kontrole doraźne

- I. Kontrole realizacji zaleceń wydanych w roku szkolnym 2020/2021 zgodnie z art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe.**

Wnioski

1. W większości kontrolowanych szkół stwierdzono, że wydane zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane. Jednocześnie w części szkół wydano ponownie zalecenia pokontrolne.
2. Prawie wszyscy dyrektorzy w terminie 30 dni od wydania zaleceń pokontrolnych dopełnili obowiązku przesłania informacji do Podlaskiego Kuratora Oświaty o sposobie realizacji zaleceń.

3. Stwierdzone nieprawidłowości w ramach rekontroli dotyczyły głównie sposobu i jakości prowadzenia dokumentacji szkolnej (statut szkoły, regulamin rady pedagogicznej, uchwały rady pedagogicznej).

Rekomendacja

1. Wzmocnić nadzór dyrektora nad systematycznością i jakością prowadzenia dokumentacji szkolnej przez nauczycieli realizujących zajęcia dydaktyczne.

II. Kontrole doraźne wynikające z interwencji zgłaszanych do Podlaskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2021/2022

Wnioski

1. Kontrole doraźne wynikające z bieżących problemów najczęściej potwierdzały występowanie nieprawidłowości zgłaszanych w pismach kierowanych do kuratorium oświaty.
2. Stwierdzane nieprawidłowości najczęściej dotyczyły:
  - a) działań nauczycieli (lub dyrektora) w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów,
  - b) zapisów zawartych w statutach (dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów) wynikających z delegacji ustawy o systemie oświaty,
  - c) prowadzenia dokumentacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej dokumentacji dotyczącej realizowania zadań statutowych szkoły/placówki (m.in. niedostosowanie do obowiązujących przepisów prawa oświatowego, brak rzetelności w prowadzeniu dokumentacji).
  - d) niewłaściwego realizowania przez nauczycieli zadań związanych z zapewnieniem uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, co niekorzystnie wpływa na efekty nauczania oraz relacje pomiędzy uczniami, rodzicami i szkołą.
  - e) braku adekwatnych do rozpoznanych potrzeb działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz niewłaściwego realizowania zajęć rewalidacyjnych.

Rekomendacje

1. Zwiększyć skuteczność nadzoru pedagogicznego dyrektora nad przebiegiem procesów edukacyjnych w szkołach/placówkach, uwzględniając przy tym rzetelną ocenę efektów kształcenia, wychowania oraz realizację innych statutowych zadań szkoły/placówki.
2. Poszerzyć zakres współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną oraz placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie rozwiązywania ważnych, złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych i innych.

III. Kontrole w zakresie spełniania art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe przez szkoły niepubliczne z uprawnieniami szkoły publicznej

Wnioski

1. W większości skontrolowanych szkół stosowane są odpowiednie zasady klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów.

2. W większości skontrolowanych szkół obowiązkowe zajęcia edukacyjne są realizowane w okresie nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu.
3. W większości skontrolowanych szkół stosuje się organizację roku szkolnego ustalonego dla szkół publicznych.
4. Stwierdzono nieliczne przypadki zatrudniania nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych, którzy nie posiadają wymaganych kwalifikacji, określonych dla nauczycieli szkół publicznych.
5. Realizowane programy nauczania nie zawsze uwzględniały podstawę programową kształcenia ogólnego, a w przypadku szkół prowadzącej kształcenie zawodowe – również podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Rekomendacje

1. W roku szkolnym 2022/2023 realizować działania służące podniesieniu kompetencji dyrektorów szkół w zakresie prowadzenia kształcenia zgodnie z ramowymi planami nauczania szkoły publicznej danego typu oraz prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania ustalonej dla szkół publicznych, np. podczas spotkań w rejonach wizytacyjnych.
2. Zatrudniać nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych, którzy posiadają wymagane kwalifikacje, określone dla nauczycieli szkół publicznych.

IV. Kontrole związane z dokonywaną oceną pracy dyrektora szkoły lub placówki

Wnioski

1. Większość przeprowadzonych kontroli potwierdziło wypełnianie przez dyrektora zadań określonych w przepisach prawa oświatowego na poziomie odpowiadającym ocenie wyróżniającej lub bardzo dobrej.
2. Stwierdzone w niektórych przypadkach nieprawidłowości dotyczyły:
  - a) sposobu dokumentowania działań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego,
  - b) zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, opieki i wychowania,
  - c) braku regulaminu pracy rady pedagogicznej lub niezgodnego z przyjętym regulaminem trybu prac rady pedagogicznej,
  - d) opierania wniosków z nadzoru pedagogicznego dyrektora głównie na sprawozdaniach przygotowywanych przez nauczycieli realizujących przydzielone zadania.

Rekomendacja

1. Doskonalić kompetencje dyrektorów szkół/placówek w zakresie organizacji, planowania pracy i dokumentowania nadzoru pedagogicznego.

V. Kontrole zgodności organizacji pracy szkoły z arkušem organizacji i przepisami prawa w roku szkolnym 2021/2022

Wniosek

1. Większość skontrolowanych szkół organizuje pracę zgodnie z zatwierdzonym arkušem organizacji. Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczą:
  - a) przydzielania nauczycielom zajęć niezgodnie z posiadanymi kwalifikacjami lub nieposiadającym odpowiednich kwalifikacji,
  - b) zatrudniania bez zgody Podlaskiego Kuratora Oświaty nauczycieli, którzy nie posiadają kwalifikacji wymaganych do zajmowanego danego stanowiska,
  - c) nieprzestrzegania ustalonych procedur dotyczących opiniowania i zatwierdzania arkuszy organizacji szkoły (zatwierdzenie przez organ prowadzący, opiniowanie przez radę pedagogiczną, związki zawodowe).

Rekomendacje

1. Wspierać dyrektorów w procesie planowania pracy szkół, poprzez przekazywanie informacji o zmianach w przepisach prawa oświatowego, upowszechnianie przykładów dobrych praktyk podczas narad, konferencji, seminariów, spotkań w rejonach wizytacyjnych.
2. Aktualizować i przekazywać do Podlaskiego Kuratora Oświaty informacje na temat kwalifikacji nauczycieli zgodnie z dokumentami źródłowymi (dyplomy ukończenia studiów, świadectwa, zaświadczenia).

VI. Kontrole doraźne w zakresie przestrzegania przez szkoły niepubliczne warunków określonych w art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe w zakresie prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania oraz zgodności zatrudnienia nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych z posiadanymi przez nich kwalifikacjami

Wnioski

1. W większości szkół są prowadzone księgi uczniów/słuchaczy, dzienniki lekcyjne (zawierające wszystkie dane wymagane przepisami prawa), dzienniki zajęć pedagoga,

arkusze ocen (wg wzorów i w sposób określony przepisami prawa), księgi arkuszy ocen. Nieprawidłowości w tym zakresie stwierdzono w nielicznych szkołach.

2. W przeważającej większości szkół rady pedagogiczne podejmowały uchwały w sprawie klasyfikowania i promowania uczniów/słuchaczy oraz ukończenia szkoły.
3. W przypadkach prowadzenia dzienników lekcyjnych oraz innych dzienników w postaci elektronicznej, szkoły otrzymały zgody organów prowadzących, a dane stanowiące dziennik elektroniczny zabezpieczono przed dostępem osób nieuprawnionych, zniszczeniem, uszkodzeniem, utratą. Rejestrowana jest historia zmian i ich autorów, a rodzice posiadają bezpłatny wgląd do dziennika elektronicznego w zakresie ich dzieci. System informatyczny służący do prowadzenia dzienników elektronicznych spełnia wymagania określone prawem oświatowym.
4. W skontrolowanych szkołach nie było przypadku zniszczenia dokumentacji przebiegu nauczania wskutek pożaru, powodzi lub innych zdarzeń losowych.
5. W przeważającej większości szkół sprostowania błędów i oczywistej omyłki w dokumentacji przebiegu nauczania były dokonywane zgodnie z przepisami prawa.
6. Niemal we wszystkich skontrolowanych szkołach nauczyciele obowiązkowych zajęć edukacyjnych posiadają kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych.

Rekomendacje

1. Kontynuować działania służące podniesieniu kompetencji dyrektorów szkół niepublicznych w zakresie prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania ustalonej dla szkół publicznych oraz zgodności zatrudnienia nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych z posiadanymi przez nich kwalifikacjami, np. podczas spotkań w rejonach wizytacyjnych.
2. Realizować działania wspomagające, w czasie narad i konferencji z Podlaskim Kuratorem Oświaty, spotkań w rejonach wizytacyjnych, służące podniesieniu kompetencji dyrektorów szkół i placówek w zakresie odpowiedzialnego wypełniania zadań wynikających z nadzoru pedagogicznego, w szczególności z nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli doraźnych.
3. Na podstawie wypracowanych wniosków pokontrolnych zaplanować w ramach nadzoru pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty przeprowadzenie kontroli sprawdzenia realizacji zaleceń wydanych w roku szkolnym 2021/2022.
4. Wzmocnić nadzór dyrektora szkoły nad jakością i systematycznością prowadzenia dokumentacji szkolnej oraz przestrzeganiem procedur szkolnych dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania słuchaczy, a także zatrudnienia nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych z posiadanymi przez nich kwalifikacjami, np. podczas spotkań w rejonach wizytacyjnych.

VII. Kontrola doraźna w zakresie zgodności z przepisami prawa spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem oraz obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą

Wnioski

1. Organizacja spełniania przez uczniów obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą w większości skontrolowanych szkół przebiega zgodnie z przepisami prawa w tym zakresie.
2. Wszystkie skontrolowane szkoły udzielają każdemu uczniowi i jego rodzicom wsparcia w różnych formach.
3. Zdecydowana większość szkół dokonuje klasyfikacji i promocji uczniów zgodnie z przepisami prawa.
4. W połowie kontrolowanych szkół prowadzi się dokumentację przebiegu nauczania zgodnie z przepisami prawa.

Rekomendacje

1. Przestrzegać prawidłowego prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania oraz przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych zgodnie z przepisami prawa.
2. Podnosić kompetencje dyrektora szkoły w zakresie organizacji edukacji domowej (kursy doskonalące, samokształcenie, współpraca ze szkołami specjalizującymi się w edukacji domowej).

B. Wspomaganie

Wnioski

1. Utrzymywanie ścisłego kontaktu z dyrektorami w dostępnych formach pozwalało na szybkie i skuteczne reagowanie na ich potrzeby w zakresie zarządzania, wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych, eliminowania nieprawidłowości i zapobiegania konfliktom i problemom, w tym wynikającym z sytuacji pandemicznej oraz kształcenia dzieci uchodźców z Ukrainy.
2. Upowszechnianie wśród dyrektorów szkół i przedszkoli wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego Podlaskiego Kuratora Oświaty oraz zmian w prawie oświatowym pozytywnie wpływa na wzmocnienie sprawowanego przez nich nadzoru pedagogicznego.
3. Stały i indywidualny kontakt wizytatora rejonu z dyrektorami szkół, przedszkoli i placówek pozytywnie wpływa na ich pracę oraz szybkość wydawanych decyzji. Kontakt ten pozwala na wdrożenie przez szkoły działań profilaktycznych zapobiegających konfliktom np. na linii szkoła – rodzic.

Rekomendacje

1. Kontynuować wspieranie dyrektorów szkół i placówek w organizacji kształcenia i promowania różnych form pracy.
2. Wspierać dyrektorów szkół i nauczycieli w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów.
3. Wspierać dyrektorów w zakresie przyjmowania do szkół uczniów przybyłych z zagranicy, w szczególności z Ukrainy.

4. Rozwijać współpracę z placówkami doskonalenia nauczycieli i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w zakresie planowania i realizowania zadań mających na celu wspieranie uczniów, nauczycieli i rodziców obciążonych problemami spowodowanymi sytuacjami kryzysowymi, m.in. wywołanymi pandemią oraz podejmowania działań profilaktycznych mających na celu zapobieganie w przyszłości trudnościom natury psychologiczno-pedagogicznej.
5. Promować rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.